



# ШКОЛСКИ КОНТЕКСТ И ТРАНСАКЦИОНА АНАЛИЗА

Значајни елементи за улогу наставника




# Трансакциона анализа је користан инструмент за разумевање односа

- ▶ Са собом
- ▶ Са родитељима ученика
- ▶ Са ученицима
- ▶ Односа међу ученицима



# Концепти ТА

- ▶ Его стања
  - ▶ Животне позиције
  - ▶ Драмски троугао
  - ▶ Забране
  - ▶ Драјвери
  - ▶ Структурирање времена
  - ▶ Животни скрипт
- 

Трансакциона анализа је теорија комуникације која може да се користи у анализи школског система и интерперсоналних односа, односно конфликта





# Его стања

## - структурални модел

### Родитељ

- Туђе ја
- Вредносни параметри
- Треба или мора
- Увек, никад
- Уради то, немој то да радиш

### Одрасли

- Рационалиста
- Рачуновођа личности
- Најсличнији компјутеру
- Прима и обрађује податке
- Могуће је или корисно је
- Шта, зашто, када, где
- Мислим, видим

### Дете

- Енергетска база личности
- Застарело ја (као кад је био дете)
- Детињаст
- Желим или осећам
- Баш ме брига!  
О, не! Не, опет!







# Значај его стања

- Утичу на начин размишљања, осећања и понашање
- Средство за разумевање комуникације
- Процена понашања људи
- Анализа комуникације у односу са другима
- Анализа комуникације у односу са самим собом

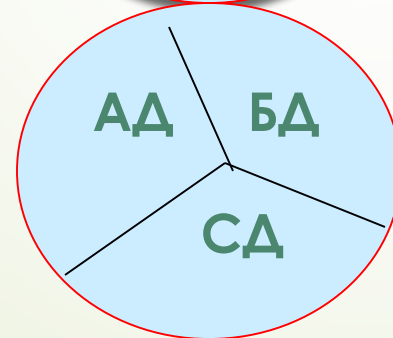
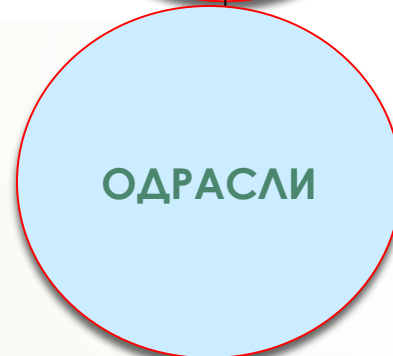
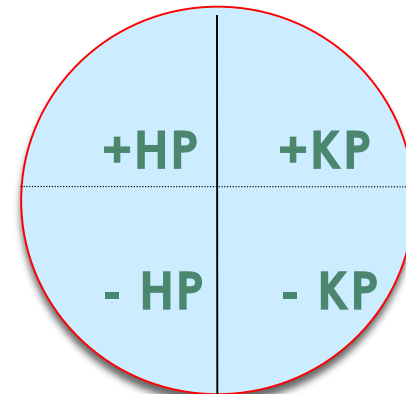
# Унутрашњи конфликт







# Комуникацијски модел





# Его стање РОДИТЕЉ

## Негујући

- **ПОЗИТИВНИ:** штити, подржава, негује, реалистичан
- **НЕГАТИВНИ:** онеспособљава, презаштићује, забрањује

## Критикујући

- **ПОЗИТИВНИ:** адекватна љутња и самољутња, разликује особу од понашања
- **НЕГАТИВНИ:** презир, омаловажава, присиљава



# РОДИТЕЛЪ













# Его стање одРАСЛИ

- Наступа на нивоу равноправности
- Компјутер
- Рационалан
- Преговара
- Уважава партнерски однос

# ОДРАСЛИ



Download from  
**Dreamstime.com**

This watermarked comp image is for previewing purposes only.

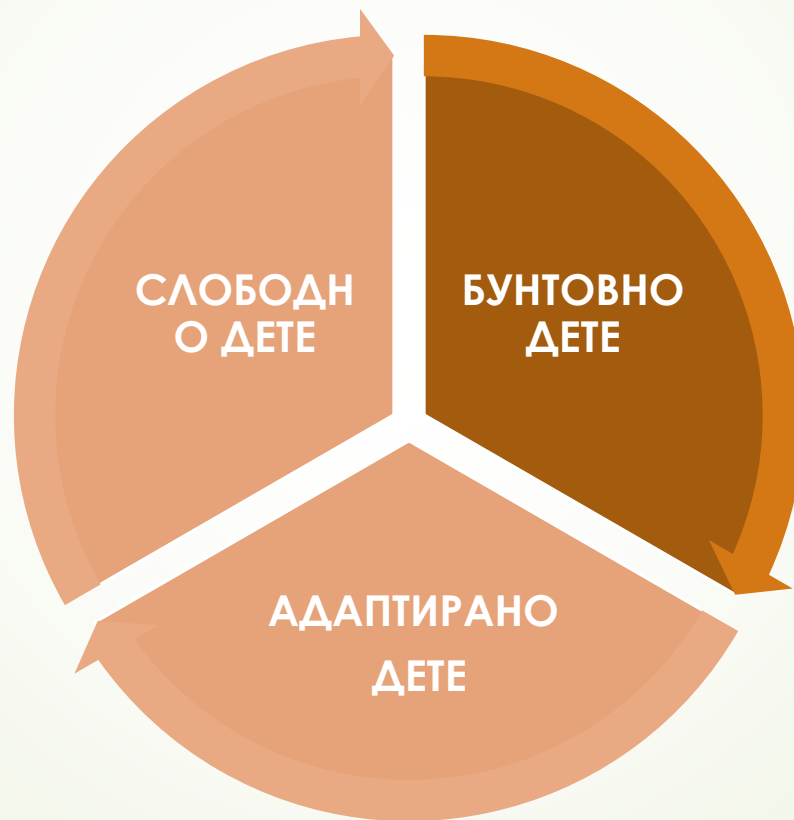
ID 22367902

© Leslie Banks | Dreamstime.com





# ЕГО СТАЊЕ ДЕТЕ





# Его стање **Дете**

## **Адаптирано**

- Прилагођено
- Адаптација у функцији цивилизације
- Слуша
- Толерише фрустрацију

## **Пркосно**

- Негативан став према ауторитету
- Проблем доминације
- Присила да учини супротно

## **Слободно**

- Понаша се аутентично
- У скалду са импулсом
- Хумор
- Слободно
- Природно









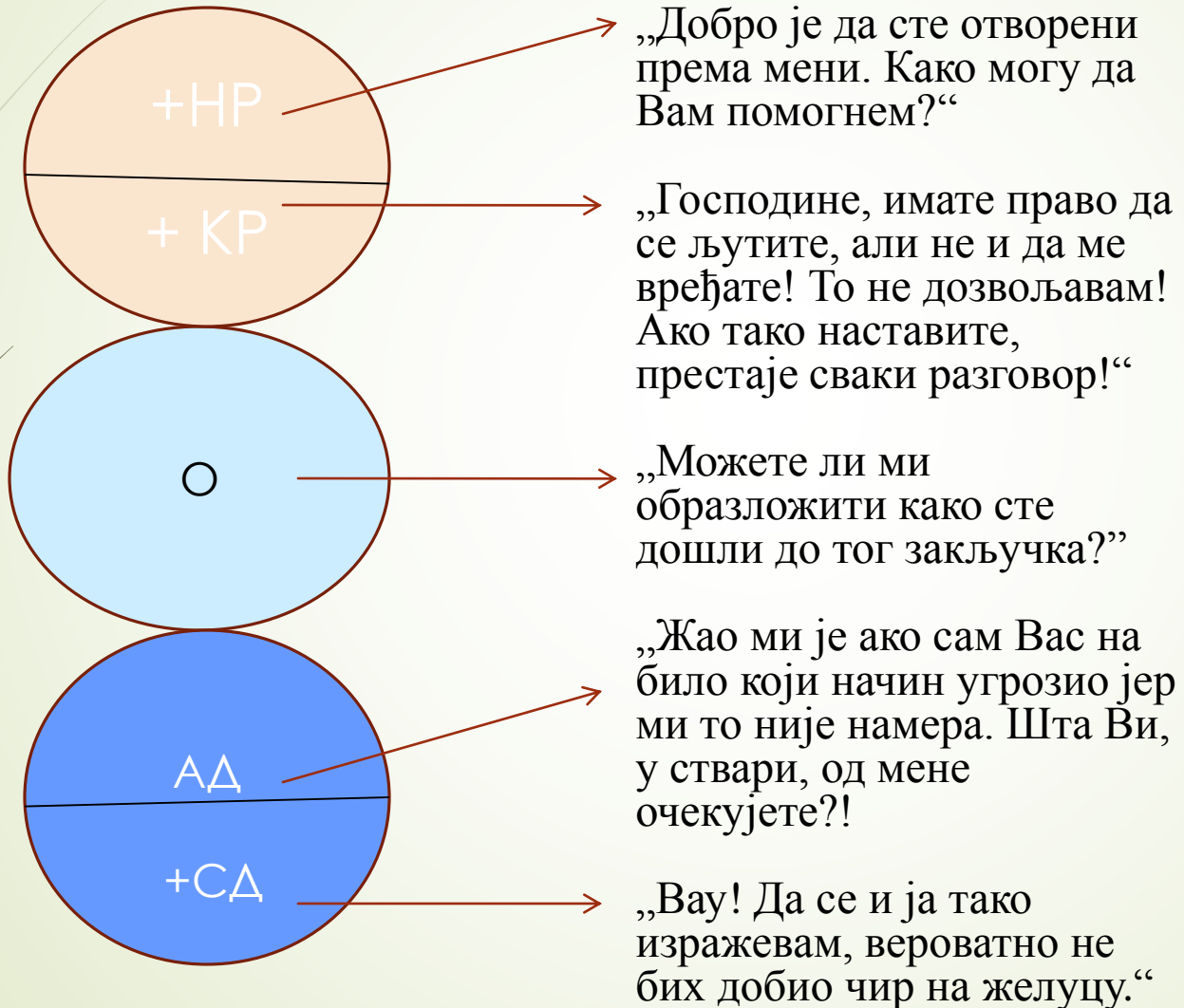
Download from  
Dreamstime.com  
This watermarked image is for previewing purposes only.

26338792  
Glenda Powers | Dreamstime.com





# Одговор из различитих его стања



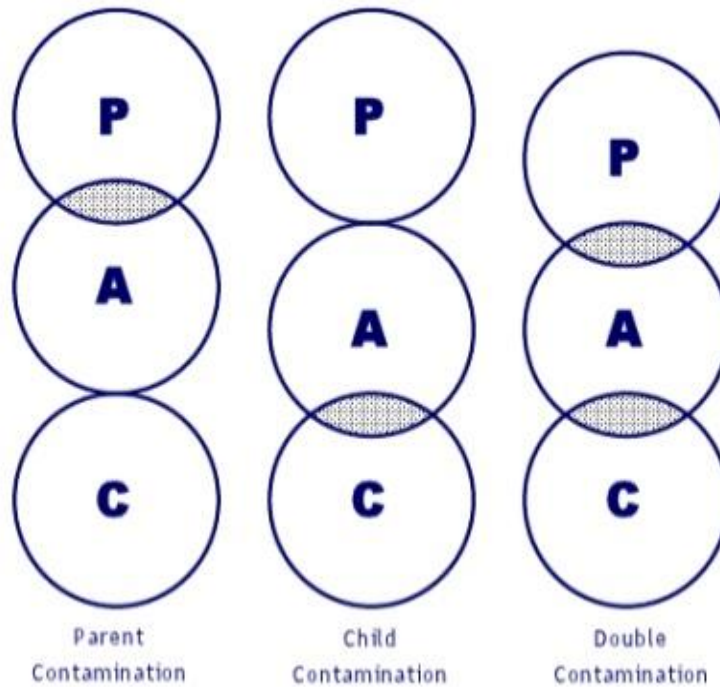


# Contaminations

From Stewart &  
Joines, TA Today  
(1987) p. 50

Redrawn by Rob van Tol,  
2011, TA Student

## Structural pathology



n:



Contamination:  
Delusion



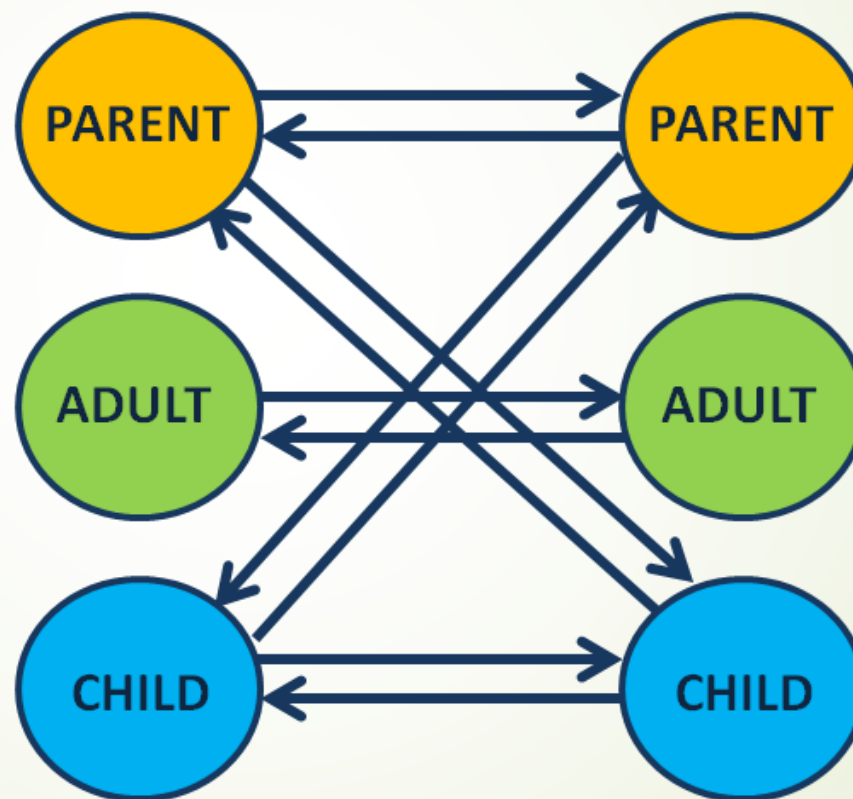
# Обратити пажњу

- Из ког ево стања шаљете поруку?
- Из ког ево стања одговарате на поруку?
- Из ког ево стања се вама обраћају?
- Колико често користите „Ти мораш да...“, „Треба да....“, „Уради ...!“, „Немој да...!“
- Кома се обраћате кад користите наведене изостанке?
- Како се осећате кад користите поједина ево стања?





# Трансакције







# Трансакције

- Его стање шаље и прима поруке
- Трансакција је размена порука између его стања
- Спољашња трансакција: его стања различитих особа
- Унутрашња трансакција: его стања исте особе



# Подела трансакција

## ► Паралелне:

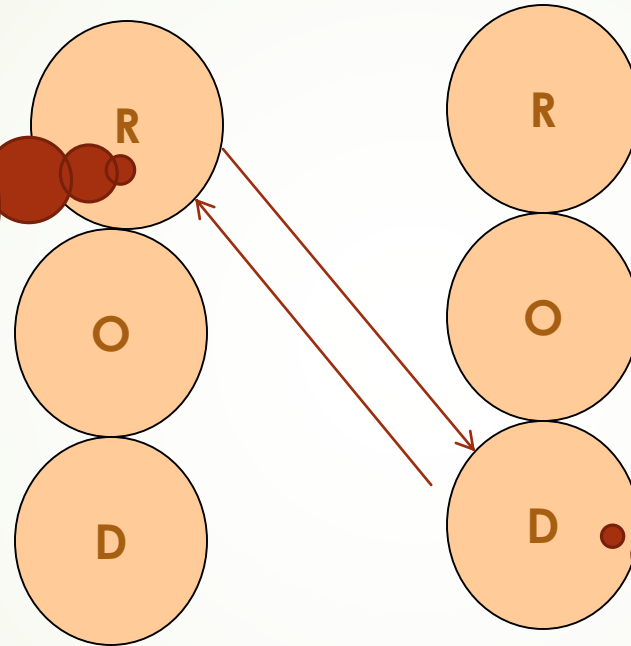
- Позвано его стање одговара его стању које га је позвало
- Комуникација тече глатко

## ► Укрштене:

- Не одговара позвано его стање већ неко друго
- Одговара позвано его стање али его стању које га није позвало
- Проблем у комуникацији

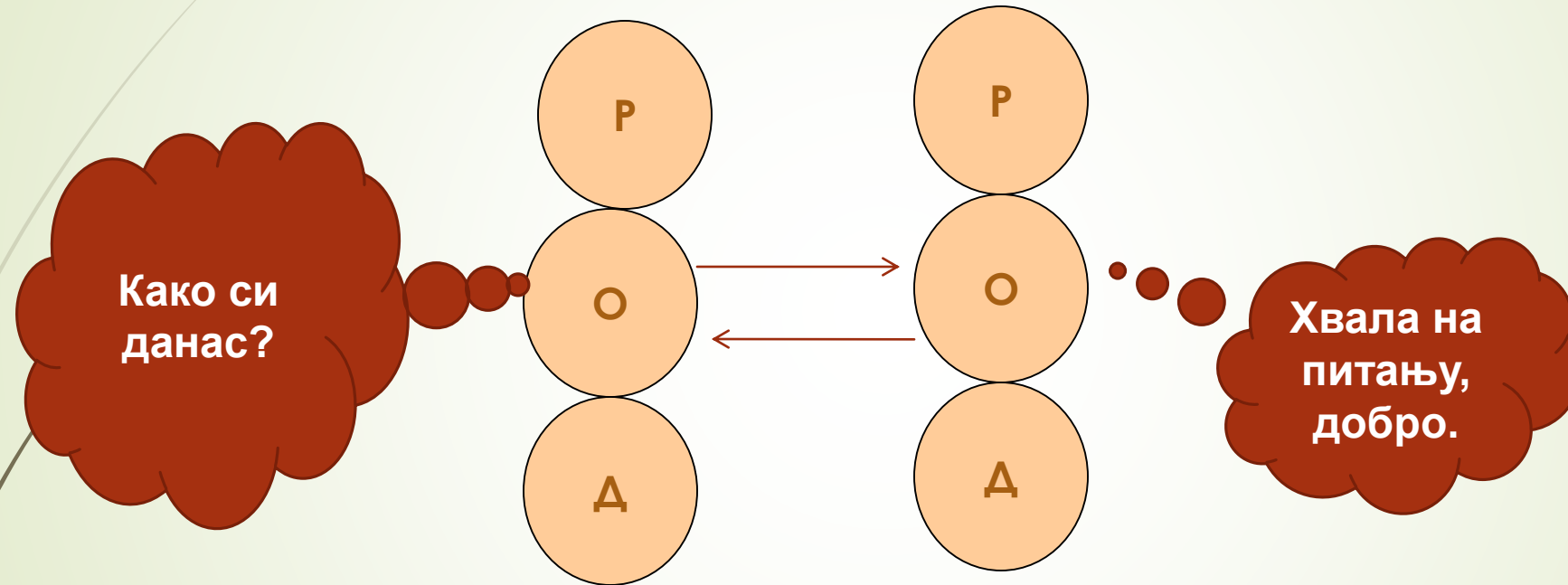
# Родитељ –дете паралелна трансакција

Ти си  
неодговоран  
јер касниш  
на час

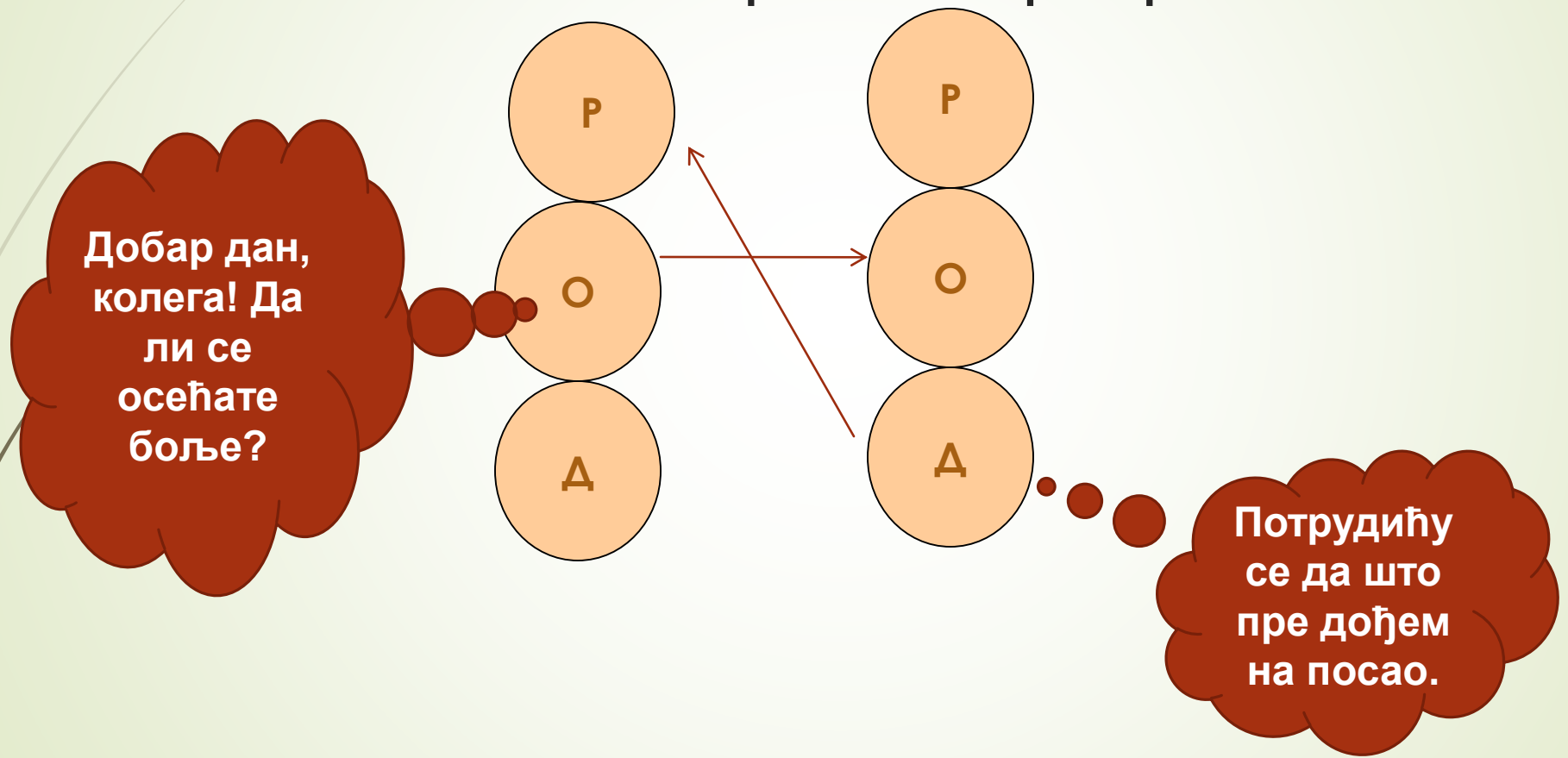


Извините,  
нећу  
никад  
више

# Одрасли – одрасли Паралелна трансакција



# Укрштена трансакција трансферна



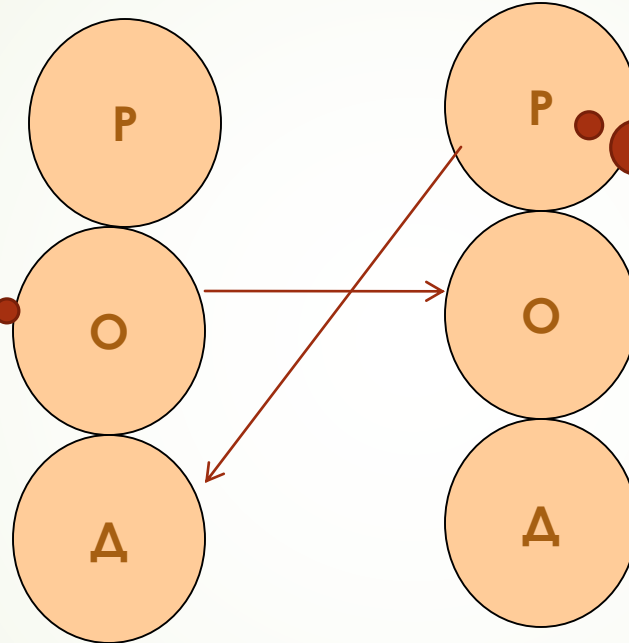
Добар дан,  
колега! Да  
ли се  
осећате  
боље?

Потрудићу  
се да што  
пре дођем  
на посао.



# Укрштена трансакција Контратрансферна

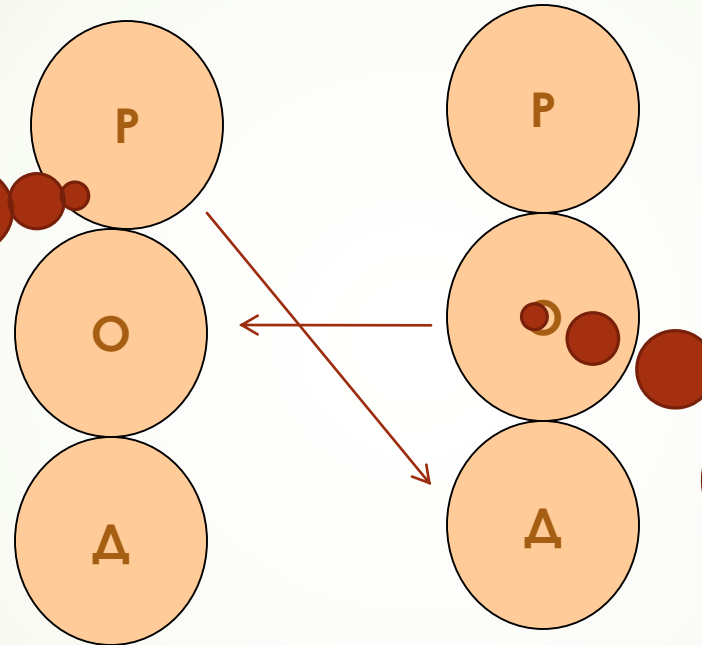
До када  
треба да  
предамо  
извештај?



Да сте  
одговорн,  
пазили  
бисте на  
већу и  
знали.

# Укрштена трансакција безобразна

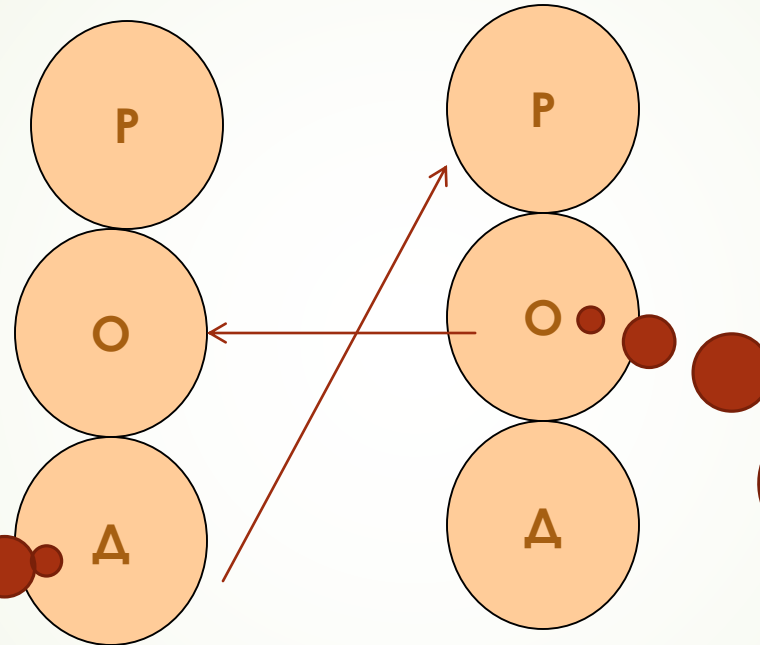
Померите  
се! Сели  
сте на моје  
место!



Колико ја  
знам, места у  
зборници нису  
нумерисана!

# Укрштена трансакција Фрустрирајућа

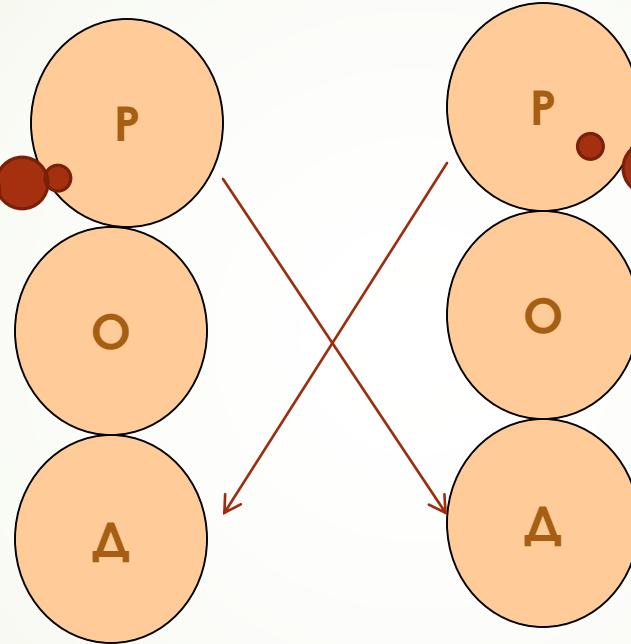
Плашим се  
да ћу због  
промене  
програма  
остати  
технолошки  
вишак.



Добићеш  
посао у  
другој школи.

# Укрштена трансакција свађалачка

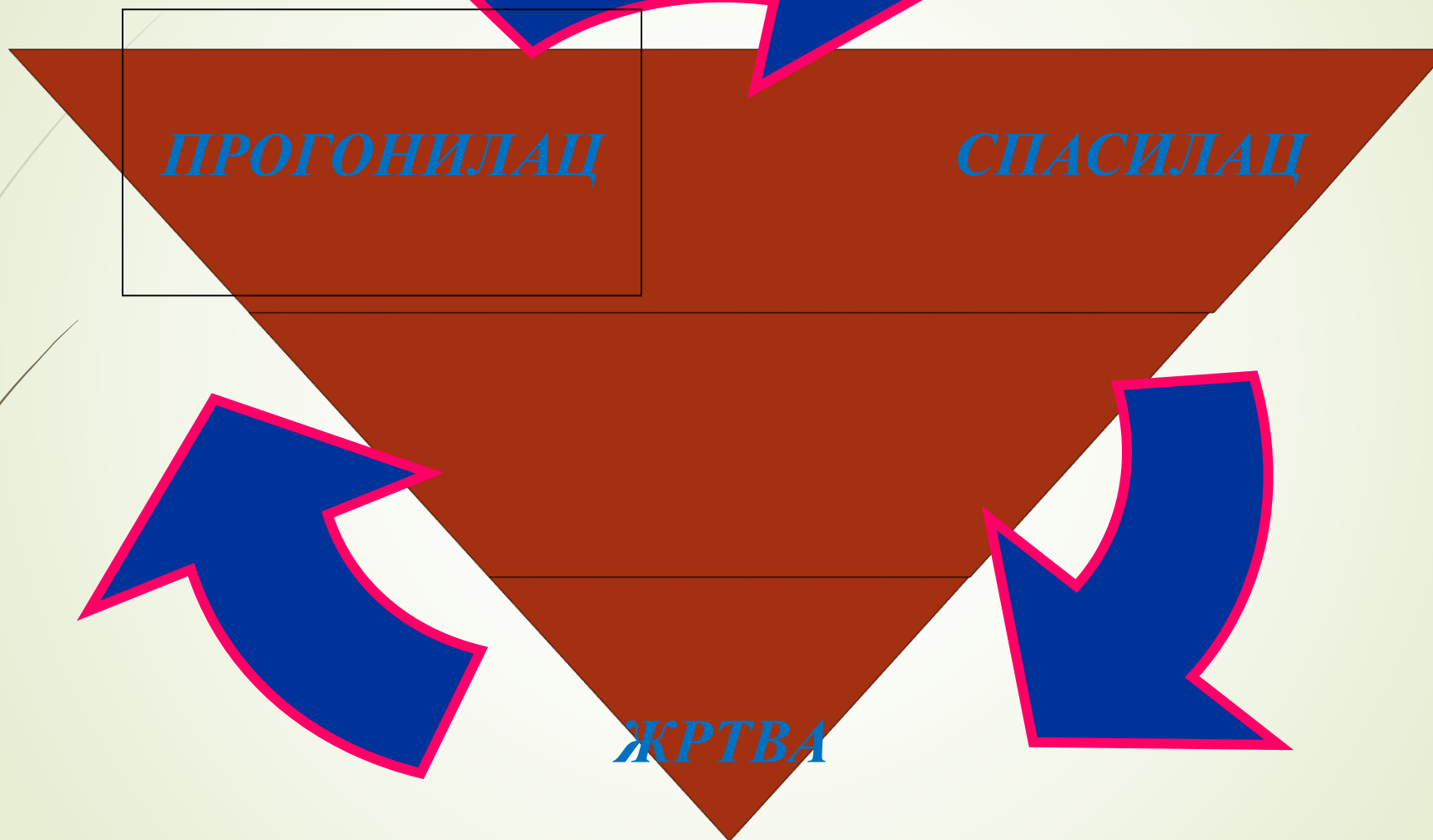
Захтевам  
да ми се  
извиниш!



Тек кад се Ви  
мени прво  
извините!



# Драмски троугао



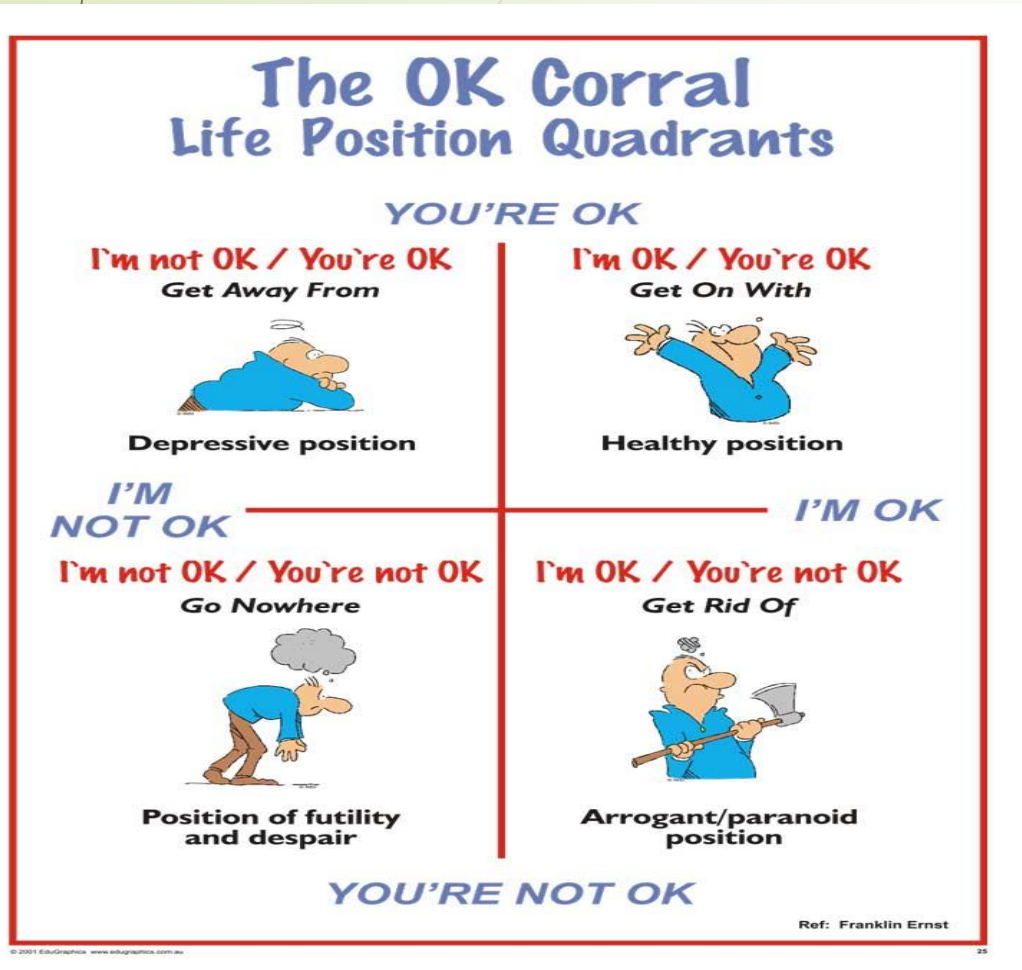


# Егзистецијалне позиције

- ▶ Људи тумаче догађаје на основу свог претходног искуства и раније усвојених, формираних уверења о себи, другима и свету уопште. Тај систем уверења (ставова, закључака) формирају током живота, а посебно су значајни закључци које доносе у детињству услед притисака средине и родитеља.
- ▶ Животна позиција је став о вредности сопственог бића и став према вредности туђег бића. Људи не желе намерно да повреде неког својим ставом, већ су тај став одабрали као најбољи начин да у детињству задовоље своје потребе.

J'm OK You

You are Okay with me



I am Not Okay with me



You are Not Okay with me



**Ja nisam OK u odnosu sam sa sobom  
Ti si OK u odnosu sa mnom**

**Ja sam OK u odnosu sam sa sobom  
Ti si OK u odnosu sa mnom**

**Ja nisam OK u odnosu sam sa sobom  
Ti nisi OK u odnosu sa mnom**

**Ja nisam u kontaktu sam sa sobom  
Ti nisi OK u odnosu sa mnom**





# Егзистецијалне позиције

- ▶ Људи тумаче догађаје на основу свог претходног искуства и раније усвојених, формираних уверења о себи, другима и свету уопште. Тај систем уверења (ставова, закључака) формирају током живота, а посебно су значајни закључци које доносе у детињству услед притисака средине и родитеља.
- ▶ Животна позиција је став о вредности сопственог бића и став према вредности туђег бића. Људи не желе намерно да повреде неког својим ставом, већ су тај став одабрали као најбољи начин да у детињству задовоље своје потребе.

# ЖИВОТНИ СКРИПТ

## Script is a life plan

- The notion that people's grown up life patterns are affected by childhood experience is central to TA.
- Script theory suggests that child lays down a specific plan for her life, rather than simply a general view of the world.
- This life plan is laid out in the form of a drama, with a clear cut beginning, middle and end.



## Losing script

A first degree losing script is one where the failures and losses are mild enough to be discussed in the person's social circle. Ex : Repetitive quarrels at work, failure in exams etc.

